

ziekten zijn in zekere mate pathogeen voor verschillende dieren. Cultures van den bacil der epidemische dysenterie bevatten een vergif, dat bij het paard onder de huid gespoten, diarrhee verwekt.

6°. Men mag de hoop koesteren, dat een preventief en curatief serum tegen epidemische dysenterie vervaardigd zal kunnen worden.

Dr. VAN DER BURG merkte naar aanleiding van de voordracht op, dat de onderzoekingen van SPRONCK zeer hooge waarde hebben, omdat daardoor blijkt, dat de nog niet geheel uitgemaakte vraag of dysenterie een plaatselijk aandoening is of onder de constitutioneele ziekten moet worden gerangschikt, wel in den laatstgenoemden zin kan beslist worden. Immers de beschreven agglutinatie-verschijnselen doen een algemeene ziekte aannemen. Een paar mededeelingen verdienen een kleine opmerking. De genoemde drie vormen zijn door de geneesheeren in de tropen reeds lang aangenomen, daarom de echte tropische dysenterie als verschillend beschouwt van die in Europa. Verder neemt men in de tropen minstens twee vormen aan, waarvan de diphtheritische alleen in de tropen voorkomt en de catarrhale zeer veel overeenkomst toont met de epidemische dysenterie in Europa.

Het is minder juist, dat de tropische dysenterie een langdurige ziekte is. Bij ongunstig verloop treedt de dood gewoonlijk omstreeks den tienden dag in. Maar wel is er neiging — als de genezing niet regelmatig gaat — tot het ontstaan van een zeer langdurend proces, dat evenwel, naar sprekers meening niet meer tot de dysenterie behoort. Juist doordat dan een ander ziekteproces optreedt, en alleen de verschijnselen daarvan, als gevolgen der tropische dysenterie, in Europa worden waargenomen, is die tropische vorm in Europa niet besmettelijk.

PIJNAPPEL.

INGEZONDEN.

Den WelEd. Z.Gel. Heer A. C. VAN BRUGGEN.

Geachte Collega!

Mag ik U opmerkzaam maken op een uitdrukking in Uw belangwekkende verhandeling in het vorig nummer, waarin ik een misverstand meen te zien?

Op blz. 1360 zegt Gij, dat in het November-besluit van onzen kring „gewraakt wordt, dat iemand aan cliënten van een collega door *dezen* niet „gewenschte hulp verleent”. Dit te wraken is niemand ingevallen, maar wel is het afgekeurd, door middel van bekendmaking door derden *zich bereid te verklaren* tot de bedoelde hulp *a priori*, zonder den patiënt te kennen, alleen wetende, en juist uit hoofde van het feit, dat een collega gegronde redenen meent te hebben, die hulp *niet* te verleenen.

Dit is éénstemmig afgekeurd, ook door de collega's die geen bezwaar zien in het verleenen van voorbehoedende raadgevingen zonder geneeskundige aanwijzing.

Op den Geneeskundigen Kring heb ik ter vergelijking een geval verondersteld, dat zuiverder oordeel toelaat, omdat de beoordeeling er van minder afhankelijk is van opvattingen, buiten de geneeskundige zedeleer van het geval gelegen. Velen onzer dienen uit beginsel geen chloroform toe bij een gewone baring; anderen doen het, uit eigen beweging of als de barende het wenscht. Met beide kan men vrede hebben. En als een aantal leeken zoozeer ingenomen mocht zijn met de baring in narcose, dat zij een vereeniging zouden oprichten om de menschen met de mogelijkheid eener pijnlooze baring bekend te maken en die aan te bevelen, dan zou men dit van leeken misschien aanmatigend en roekeloos vinden, zoolang de geleerde mannen het nog niet eens zijn over de schadelijkheid of onschadelijkheid, maar men zou als geneeskundige vereeniging zich niet kunnen verzetten tegen het verspreiden van een meening, die door een aantal geneeskundigen gedeeld wordt. Maar als die leeken aan het damespubliek gingen vertellen: indien uw dokter u bij uwe aanstaande bevalling niet wil narcotiseeren, bieden wij u hier een lijstje van doktoren, die het wèl willen — dan zouden wij zoowel de handelwijze der vereeniging als die der collega's op het lijstje moeten afkeuren.

Nog een opmerking wilt Gij mij wel toestaan over den hoofdinhoud van uw stuk:

Niet de patiënt is het eigendom van een dokter — hij is geen lijfeigene — maar wel diens gunst, genegenheid, vertrouwen, zoolang de patiënt hem die kostbare dingen wil schenken. Het is door beschaafde patiënten (hierin staat mijn ondervinding stellig tegenover de Uwe) steeds begrepen en gewaardeerd, als de geneeskundigen met de grootste zorgvuldigheid vermeden hebben, aan dat eigendom afbreuk te doen. Slechts zelden zal het belang van den patiënt een uitzondering op dien gedragsregel eischen. Het gaat ons overigens niet aan, of menschen, die buiten ons vak staan, begrijpen of niet, wat wij tegenover vakgenooten plicht achten. Onwillekeurig schade toebrengen aan dat eigendom wordt nog het best vermeden, zou ik denken, door het opvolgen van Schiedam's wenschen. Het is aan den anderen kant ook af te keuren, dat men zich verzet tegen het verlangen van den patiënt om onze gebrekkige kennis aangevuld te zien door de kennis van anderen. Maar waar zulk verzet niet aanwezig is, blijft het m. i. in het belang van den patiënt, ook bij het raadplegen van een specialist zijn huisdokter tot leidsman te houden. Ten eerste om een betrouwbaar specialist te kiezen, want in sommige vakken kan ieder zich voor specialist uitgeven, ook als hij nog minder bevoegd is dan de gemiddelde general practitioner. En ten tweede om zijn patiënt zoo noodig te beschermen tegen de veeldadigheid, die enkele specialisten bevangen heeft; of omgekeerd om hem, bij weifeling, te steunen in het besluit, om de ingrijpende, maar noodzakelijke raadgevingen van den specialist op te volgen.

H. PINKHOF.